WIKIPEDIA

Oksitansk

Oksitansk er et galloromansk språk som blir talt i den sydlige tredjedelen av Frankrike, pluss i enkelte grenseområder i Italia og Spania. Språket har bare full status som offisielt bruksspråk i Val d'Aran i Catalonia i Spania, mens det i Frankrike bare er fransk som har slik status.

Navnet er avledet fra det oksitanske ordet for «ja», som er «òc», og derfor blir det også kalt *langue d'òc* (i motsetningen til *langues d'oïl* i nordlige Frankrike, deler av Belgia og Kanaløyene). Fra dette kommer også navnet på regionen Languedoc, som likevel bare er en del av det oksitanske språkområdet.

Oksitansk har tallrike dialekter, med hovedgruppene nordoksitansk, søroksitansk (med *provençalsk* i Provence) og det mer ulike gaskogniske (i Gascogne).

Oksitansk	
occitan / lenga d'òc	
Brukt i	Frankrike Spania Italia Monaco
Antall brukere	1 939 000
Lingvistisk klassifikasjon	Indoeuropeisk Italisk Romansk Italo-vestlig Vestlig Galloiberisk Galloromansk **Oksitansk**
Offisiell status	
Normert av	Congrès Permanent de la Lengua Occitana[1]
Språkkoder	
ISO 639-1	`oc`
ISO 639-2	`oci`
ISO 639-3	`oci`

Wikipedia på oksitansk
Oksitansk på Wiktionary
Portal: Språk

Innhold

Språkets navn
Historie
Størrelse
Referanser
Kilder

Språkets navn

Nyere historie

Navnet oksitansk kommer fra *òc*, det oksitanske ordet for ja.

Den italienske poeten Dante var den første til å bruke betegnelsen «lingua d'oc». I sitt *De Vulgari Eloquentia* skrev han på latin: «nam alii oc, alii si, alii vero dicunt oïl» («noen sier oc, andre sier si, mens atter andre sier oïl»). Etter dette eksemplet har man klassifisert de romanske språkene i tre grupper etter hvert språks bruk av «ja»: oïl-språk (i nordlige Frankrike); òc-språk (i sørlige Frankrike) og si-språk (i Italia og på Den iberiske halvøy). Dette er ikke, selvfølgelig, den eneste grupperingen av disse språkene.

Ordet òc kommer fra vulgærlatin *hoc* («det»), mens oïl opprinnelig kommer fra latin *hoc ille* («det (er) det»). Andre romanske språk derimot har tatt deres ord for «ja» fra latinske *sic*, «dette», som spanske sí, italienske *sí*, katalanske *sí* og portugisiske *sim*.

Andre navn for oksitansk

Gjennom flere hundre år, har de oksitanske dialektene (sammen med katalansk) blitt referert til som Lemosin eller Provençal, de to navnene på to regioner i det nåværende «Oksitania». Etter Mistrals Félibrige-bevegelse i det 19. århundre ble Provençal den mest populære betegnelsen for det oksitanske språket.

Nå til dags er betegnelsene Provençal og Lemosin brukt for å referere til spesifikke variasjoner i «Oksitania», men dette er omstridt. Uansett betegner mange uvitende språket fortsatt som Provençal, noe som skaper en del forvirring.

Historie

Senest på 1100-tallet begynte språket som hadde dannet seg fra folkelig latin i det området som nå er Frankrike å dele seg i to språk. Nord for elven Loire utviklet det seg til forløperen for dagens fransk, sør for elva til oksitansk. Det oksitanske språket spilte en viktig rolle som litteraturspråk på 1100- og 1200-tallet, spesielt innen trubadurlyrikken. Korstog og kriger endte denne blomstringstiden. Under eneveldekongen Ludvig 14. av Frankrike begynte den språklige sentraliseringen, og oksitansk ble avskaffet som undervisningsspråk i offentlige skoler og trengt tilbake i hverdagsbruken. Under den franske revolusjonen fra 1789 ble språkets posisjon enda mer svekket, mens sentraliseringen ble styrket.

Størrelse

I dag snakker 2 – 3 millioner mennesker oksitansk, noe som utgjør omtrent en tiendedel av folket i «Oksitania». Språket er i ferd med å få en viktigere status, spesielt på grunn av turismen. I noen skoler er oksitansk sidestilt med fransk og tospråklige gate- og veiskilt blir satt opp. Dette betyr at byene Toulouse og Carcassonne, for eksempel, på oksitansk heter *Tolosa* og *Carcassona*.

- Aix-en-Provence – *Ais de Provença*
- Arles – *Arle*
- Auch - *Aush*
- Avignon – *Avinhon*
- Bordeaux – *Bordèu*
- Cannes – *Canas*
- Clermont-Ferrand- *Clarmont-Ferrand]]*
- Draguignan – *Draguinhan*
- Limoges – *Limòtges*
- Manosque – *Manòsca*
- Marseille – *Marselha*
- Montauban - *Montalban*
- Nice – *Niça*
- Orange – *Aurenja*
- Saint-Raphaël – *Sant Rafèu*
- Tarbes – *Tarba*
- Toulon – *Tolon*
- Tulle – *Tula*
- Valence - *Valença*

Referanser

1. ^ http://www.locongres.org/

Kilder

- Lo Congrès permanent de la lenga occitana (http://locongres.org)
- Diccionari general occitan (http://amourdelire.free.fr/diccionari/)

Hentet fra «https://no.wikipedia.org/w/index.php?title=Oksitansk&oldid=20473860»

Denne siden ble sist redigert 16. mai 2020 kl. 16:00.

Innholdet er tilgjengelig under Creative Commons-lisensen Navngivelse-Del på samme vilkår, men ytterligere betingelser kan gjelde. Se bruksvilkårene for detaljer.